

Tilsynserklæring for skoleåret 2023/2024 for Bjerregrav Friskole:

1. Skolens navn og skolekode

Skolekode: 791028	Skolens navn: Bjerregrav Friskole
----------------------	--------------------------------------

1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Henriette Haar Mønsted

2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Dato	Klasse	Fag	Fagområde	Tilsynsførende
06-09-2023	4. 5. 6. klasse	fag/temadag	Naturfag	Henriette Haar Mønsted
06-09-2023	8. klasse	dansk	Humanistiske fag	Henriette Haar Mønsted
06-09-2023	5.6. klasse	Krea	Praktiske/musiske fag	Henriette Haar Mønsted
16-11-2023	3.klasse	engelsk	Humanistiske fag	Henriette Haar Mønsted
16-11-2023	3. klasse	dansk	Humanistiske fag	Henriette Haar Mønsted
16-11-2023	0. klasse	dansk	Humanistiske fag	Henriette Haar Mønsted
16-11-2023	9. klasse	matematik	Naturfag	Henriette Haar Mønsted
16-11-2023	8. klasse	dansk	Humanistiske fag	Henriette Haar Mønsted
16-11-2023	5. klasse	tysk	Humanistiske fag	Henriette Haar Mønsted
16-11-2023	6. klasse	dansk	Humanistiske fag	Henriette Haar Mønsted

2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

Jeg har i skoleåret 23/24 fulgt undervisningen d. 6. september 2023 og d.16. november 2023. Jeg har fået de oplysninger fra både skolens hjemmeside og samtaler med skolens leder og lærere, der kunne være relevante for mig for at udføre mit tilsyn. Jeg har med skolens leder, drøftet hvad man som skole kan bruge sin frihed til, så man

tydeligt adskiller sig fra folkeskolen. Man har i den sammenhæng for alle klassetrin indført en ugentlig temadag, som dækker flere forskellige fag fra både den humanistiske og naturvidenskabelige fagrække. Skolen har sin egen bus, hvilket giver en fantastisk pædagogisk frihed. I nærområdet og helt lokalt er der mange muligheder for alternative undervisningsforløb. Under et af mine besøg skulle de ældste elever på en temadag, hvor fagene historie, kristendom og samfundsfag indgår, besøge Landsretten i Viborg.

Skolen har været udtrukket til et skærpet tematisk tilsyn vedr. udskrivning af elever. Her var der i sagens natur forskellige opfattelser af, hvor detaljeret principperne i den forbindelse skulle være beskrevet. Skolens leder orienterede mig om vigtigheden af fleksibilitet i samarbejdet med forældre og elev om udskrivning. Der er ikke to sager der ens og baggrunden for at evt. samarbejde skal ophøre er knyttet til det enkelte barn/familie.

I dette skoleår har jeg fulgt undervisningen primært i dansk og matematik. Som ny tilsynsførende er det vigtig først og fremmest at mærke skolens ånd, altså få et godt indblik i skolens traditioner og i hvordan skolens værdigrundlag folder sig ud i de pædagogiske overvejelser. Det er naturligvis øjeblikk-billeder jeg får, men ikke desto mindre ses og mærkes børnenes frimodighed, medarbejdernes engagement og grundstemningen på skolen i det øjeblik man træder ind af døren.

En af skolens faste traditioner er morgensamling, hvor hele skolen er samlet på fællesarealet. Under mit besøg blev en af skolens elever fejret med fødselsdagssang, inden et hold 3. klasses elever fremlagde deres miniprojekt om "rum og planeter". Med stoisk ro viste de deres powerpoints og fortalte undervejs om Merkurs størrelse og placering i forhold til solen. Der var stor lydørhed blandt de øvrige elever, hvilket i praksis viste styrken af det forpligtende fællesskab. Alle ved fra sig selv, at sommerfuglene flyver rundt i maven, når man skal fremlægge for så mange mennesker. Men det er en god erfaring at have med sig helt fra barnsben.

Under mit besøg fik jeg mulighed for at besøge mellemtrinnet, som havde fagdag på Sofiesminde, der tog afsæt i naturfag; Vindkraft, biodiversitet i skoven og brakmarkers betydning. I det besøget fandt sted på en større gård, var der til især drengenes jubel store landbrugsmaskiner, hvor hjulene var højere end dem selv. Eleverne var gode til at fortælle mig om dagen, da jeg kom. Det havde tydeligvis været en oplevelse at høre om vindkraft, imens man var inde i den store vindmølle. Fagbegreber og andre svære ord havde de styr på og ville gerne forklare mig. Jeg udfordrede dem ved at spørge om dagen skulle hedde en temadag eller fagdag. Børnene var ikke i tvivl, da en temadag i deres forståelsesramme var sjovere undervisning, hvorimod fagdag signalerede tungt stof. Jeg nævner det, da der er en vigtig pædagogisk pointe i ordvalget ikke mindst i forhold til børnene. Og jeg hørte under mit besøg begge betegnelser anvendt og blev derfor nysgerrig. Men da skolens fornemmeste opgave er at bevare børnenes nysgerrighed og åbne verden for dem, så vil selv den mest alternative og varierede tilgang til undervisningen stadig tage sit afsæt i det faglige. For den enkelte elev betyder det en alsidig inspirerende undervisning, hvor man i fællesskab er sammen om et fælles tredje – nemlig det faglige. Lærerne fortalte om indholdet i de øvrige temadage, som spændte fra faglig læsning, filosofi, og til 1. hjælp.

3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.

3.1 Uddybning

4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

4.1 Uddybning

Jeg har talt med skolens leder og lærere om :

- valg af undervisningsmaterialer - herunder brug af IT-portaler.
- årsplaner og Fælles Mål
- undervisningsdifferentiering

5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

5.1 Uddybning

Jeg har talt med skolens leder og lærere om :

- valg af undervisningsmaterialer - herunder brug af IT-portaler.
- årsplaner og Fælles Mål
- undervisningsdifferentiering

6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

6.1 Uddybning

Jeg har talt med skolens leder og lærere om :

- valg af undervisningsmaterialer - herunder brug af IT-portaler.
- årsplaner og Fælles Mål
- undervisningsdifferentiering

7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

7.1 Uddybning

På skolen har man en hest/føl ordning og da jeg besøgte 0. klasse var 7. klasses elever på besøg og hjalp deres små føl med at læse. Det giver trygge relationer til de store samtidig med, at man kan få hjælp til læsningen, som kræver megen øvelse især i begyndelsen. Efter "føllene" havde læst højt var det "hestenes opgave at læse en historie alt imens man sad og hyggede sig rundt på skolens område. På en emnedag havde klassen lavet små foldebøger med små tekster om deres kæledyr. En af opgaverne var også at finde priserne på f.eks. hunde- eller kattemad. I begyndelse af skoleåret havde klassen været på besøg hos deres lærer Karen, hvor der også åbnede sig en ny mangfoldig verden.

Indledningsvis fik 3. klasse en præsentation af Ole Lund Kierkegaard og en fortælling om, hvordan han brugte sine erindringer i sine børnebøger. Børnene var meget frimodige og ville gerne fortælle om egne erindringer, som de synes var sjove. Klassen læste Lille Virgil og skulle lave foldebøger med bl.a. karakteristikker af de børn og voksne, som optrådte i fortællingen. Efterfølgende var der mulighed for frilæsning på E-reolen og ekstra skriftlige danskopgaver.

"Vi ses Pellerøv" skrevet af Anne Sofie Hammer, er en fin enkel roman om at miste kontakten til en man har kær. Pelle er meget glad for sin sjove morbror Mads, som en dag rejser væk uden en egentlig forklaring. Familien er påvirket af situationen, men ingen fortæller Pelle noget. En god bog som får sat mange refleksioner i gang hos 6. klasse. Hvad er vigtig man får fortalt, når man undrer sig over noget som barn og hvad hører mere et "voksenøre" til. Et godt spørgsmål i en tid, hvor børn ofte i misforstået omsorg pakker deres børn ind i vat. I løbet af timen blev der arbejdet med fordybelsesspørgsmål til teksten inden eleverne lavede en meddigtning til romanens videre forløb.

8. kl. besøgte jeg begge gange, hvor fokusområdet i september var romantikken med afsæt i billedkunst og forskellige genrer. Klassen havde arbejdet med fædrelandssange, lyttet til nye musikalske fortolkninger af de gamle kendte og selv skrevet en moderne mere tidssvarende fædrelandssang. I romantikken var det den store

interesse for fortiden, historien og naturen, hvor det der kendetegner Danmark i dag, og blev brugt som inspiration af eleverne mere var sport, mad og drikke, landbruget og unges brug af alkohol. Eleverne, som begyndte fremlæggelsen med at præsentere sangen og arbejdsformen var trygge ved at optræde. I november var det portrætartikler, hvor opmærksomheden især var rettet mod layout og sproget. Det malende sprog udtrykker stemninger og taler til sanserne, hvor det faktuelle er oplysninger og evt. citater. På baggrund af en udleveret tekst fandt eleverne citater og faktuelle oplysninger, hvor de gruppevis drøftede, hvordan det giver et større indblik i personen og dermed udfordrer vores gængse ideer om vedkommende. Timen sluttede med, at eleverne påbegyndte deres egen portrætartikel af Pernille Harder og her skulle den nye tilegnet viden om sproget skinne igennem.

8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

8.1 Uddybning

Brøker blev kort afsluttet inden en fælles gennemgang af potental i store mængder. En hurtig gennemgang af huskeregler, hvad begreber som rod og potental betyder og hvad der sker hvis potental er 0. En vigtig pointe ved opgaveløsningen var at vurdere svaret inden gennemregning.

9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

9.1 Uddybning

Traditionen Halloween var dagens fordybelsestema i engelsk i 3. kl. Indledningsvis blev opgavesættet gennemgået med særlig fokus på Halloween words. Eleverne ville gerne byde ind med egne erfaringer med Halloween og ordenens betydning, så alle var godt forberedte på at løse opgaverne. I Pirana arbejdsbogen skulle eleverne efterfølgende arbejde med kroppen og farver, hvilket er en del af det faglige stof, man skal omkring i 3. klasse.

10. Fører skolen til prøve i historie?

Ja

10.3 Uddybning

11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Ja

11.1 Uddybning

Tysk:

I 5. klasse, som er det første år eleverne har tysk blev der arbejdet med udtale og hvilke bogstaver man skulle være særligt opmærksomme på (ß, ü, ö, ä og v), når teksten skulle læses højt. I løbet af timen øvede eleverne mundtligt tysk med afsæt i små korte "systemsætninger", hvor kun et enkelt ord skulle "hentes frem" fra tidligere gennemgået stof. (Magst du gern _____?, Ja, ich mag gern _____) Undervisningen var varieret, hvilket tydeligvis passede eleverne godt.

Krea

5. klasse inviterede mig med til faget Krea, da de så gerne ville vise hvordan de broderede farvestrålende dyr på karton. Flere understregede overfor mig, at bagsiden også skulle være pæn. En enkelt og lærerig måde at blive præsenteret for broderi, som ofte er meget tidskrævende. En sidegevinst ved at være med i undervisningen var den indledende opfølgning på formiddagens besøg på gården Sofiesminde. Forskelle, fordele og ulemper ved hobbylandbrug versus erhvervslandbrug affødte en fin debat, som viste tydelige tegn på at eleverne havde fået en viden med hjem, som de kunne bringe i spil. Efterfølgende en "spørgerunde", som optakt til den kommende lejrskole. Alt lige fra aktiviteter på lejrskolen til mængden af tøj, der skulle medbringes blev vendt. Tydeligvis en oplevelse klassen så frem til og et godt praksis eksempel på, hvordan relationer og større fællesskaber styrkes.

Sammenfatning:

Jeg har i alle klasser og til morgensamling oplevet undervisning båret af stor faglighed og seriøsitet. Undervisningens tilrettelæggelse er præget af grundighed og en meningsfuld vekslen i aktiviteter. Arbejdsformerne lægger op til, at eleven lærer at tage ansvar for sig selv såvel som for gruppen. Den enkelte undervisningstime er præget af den enkelte lærers personlighed. Der er alligevel en klar fælles holdning og ensartethed i opbygningen af undervisningen. Dette er med til at give sammenhæng i en travl hverdag. Skolens samlede undervisningstilbud står derfor mål med hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

Ja

12.1 Uddybning

13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

13.1 Uddybning

Skolen inddrager eleverne og drøfter jævnligt i de forskellige fag, hvad det vil sige at bo i et samfund med frihed og folkestyre. Eleverne bliver inddraget i evalueringen af timerne, i planlægningen og udførelsen af undervisningen på alle klassetrin. Der foregår en ligeværdig diskussion/samtale eleverne indbyrdes og med læreren om relevante emner af både faglig og social karakter. Eleverne har også indflydelse på aktiviteter uden for den formelle undervisning, som f.eks. i planlægningen og gennemførelsen af anderledes dage. Lærerne er dygtige til at skabe situationer, hvor eleverne udfordres til stillingtagen og diskussioner, uden at der nødvendigvis findes et entydigt svar på spørgsmålet. I alle timer blev jeg modtaget af eleverne med åbenhed og nysgerrighed.

14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

14.1 Uddybning

15. Benytter skolen kønsopdelte aktiviteter i undervisningen?

15.1 Uddybning

Der foregår som udgangspunkt ikke nogen opdeling af køn i pædagogisk eller didaktisk sammenhæng. Tværtimod inddrages samarbejdet mellem drenge og piger som et middel og mål, ligesom andre organisationsformer, hvor det giver mening.

16. Arbejder skolen løbende med at sikre kønsligestilling på skolen?

Ja

16.1 Uddybning

17 Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

17.1 Uddybning

19 Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?

Ja

19.1 Uddybning

20 Sikrer skolen, at de ansatte ved, at den skærpede underretningspligt er personlig?

Ja

20.1 Uddybning

21. Donationer

Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?

Ja

21.1 Oplys navn og adresse og beløb i kr. eksklusive moms i forbindelse med donatorer, der har givet en eller flere donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms. Donationerne kan være givet som kontantbeløb, varer, tjenesteydelser mv.

Navn	Adresse	Beløb i kroner
Fonden for Andelskasserne i område Nordnk	Baneskellet 1, Hammershøj, 8830 Tjele	22750,00
Min Købmandnk	Gammel Aalborgvej 16, 9632 Møldrup	25000,00
Sparekassen Danmark Fonden Himmerlandnk	Markedsvej 5, 9600 Aars	100000,00

21.2 Angiv den samlede størrelse af alle donationer i kr. eksklusive moms.

147750,00 kr.

22. Tilsynets sammenfatning

Det psykiske og fysiske undervisningsmiljø.

I klasserne er der et godt læringsmiljø. I de fleste klasser er det tydeligt, at der også gøres en didaktisk indsats for at gøre klasserummet til et læringsrum med faglige plakater, elevproduktioner, og inspirerende billeder, som understøtter læringen i de forskellige fag. Skolens fællesarealer er udsmykket med inspirerende og flotte elevproduktioner, som er blevet lavet i forbindelse med forskellige emner i løbet af året.

Rollefordelingen mellem lærer og elever er meget tydelig. I alle klasser oplevede jeg ro og koncentration i undervisningen. Eleverne mødes med en positiv forventning fra såvel skolen som den enkelte lærer. Jeg bemærkede, at lærerne mestrer at give hvert barn i klassen den nødvendige opmærksomhed med udgangspunkt i det enkelte barns faglige standpunkt. Der tages i høj grad hånd om de børn, der har brug for ekstra støtte, og samtidig er der udfordringer til de hurtige.

Et godt socialt miljø i klassen er en væsentlig forudsætning for at eleverne kan få et fagligt udbytte. Bjerregrav friskole vægter fællesskabet og elevernes trivsel højt. I alle klasser er der ikke kun fokus på faglighed, men også den enkelte elevs trivsel.

Bjerregrav friskole har gode fysiske faciliteter med god plads. Der er gode klasselokaler, et fællesareal til morgensang, fællesmøder og gruppearbejde. Ude-arealerne, som bliver brugt flittigt til frikvarterets frie leg, er store, varierede men stadig hyggelige og overskuelige. Her leges på kryds og tværs i al slags vejr.

Sammenfatning

På baggrund af mine iagttagelser kan jeg konkludere:

- at undervisningen i dansk, matematik og engelsk på alle måder står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen
- at skolens samlede undervisningstilbud herunder de praktisk-musiske fag også ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen
- at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene og demokratisk dannelse
- at skolens undervisningssprog er dansk.
- at skolen lever op til deres underretningspligt og har en procedure for hvem der ansvarlig for at underretninger til kommune finder sted.